

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2018/37

Karar Sayısı : 2018/64

Karar Tarihi : 31/5/2018

R.G. Tarih- Sayı : 30/6/2018 – 30464 (2. Mükerrer)

İPTAL DAVASINI AÇAN: Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri Engin ALTAY, Özgür ÖZEL, Engin ÖZKOÇ ile birlikte 124 milletvekili

İPTAL DAVASININ KONUSU: 1/2/2018 tarihli ve 7071 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun'un;

A. Yok hükmünde olduğunun, Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 11. ve 121. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek tespitine,

B. Yok hükmünde olduğunun kabul edilmemesi hâlinde şekil bakımından Anayasa'ya aykırılığı nedeniyle iptaline,

karar verilmesi talebidir.

I. İPTALİ İSTENEN KANUN HÜKÜMLERİ

İptali talep edilen 7071 sayılı Kanun şöyledir:

“OLAĞANÜSTÜ HAL KAPSAMINDA BAZI DÜZENLEMELER YAPILMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMENİN DEĞİŞTİRİLEREK KABUL EDİLMESİNE DAİR KANUN

Kanun No. 7071

Kabul Tarihi: 1/2/2018

BİRİNCİ BÖLÜM

Güvenlik ile İlgili Düzenlemeler

MADDE 1- 18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 3- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte güvenlik korucusu olanlardan, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla;

a) 49 yaşını dolduranların görevleriyle ilişkisi bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde kesilir ve bunlara önceden peşin ödenmiş olan ücretin kalan günlere isabet eden tutarı geri alınmaz.

b) 44 yaşını doldurmuş ancak 50 yaşından gün almamış ve hizmet süresi onbeş yıl ve üzeri olanlardan bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde başvuruda bulunanların görevleriyle ilişkisi başvuru tarihinden itibaren altı ay içinde kesilir ve bunlara önceden peşin ödenmiş olan ücretin kalan günlere isabet eden tutarı geri alınmaz.

Birinci fıkra kapsamında ilişkisi kesilenlere bu Kanunun ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrası uyarınca aylık bağlanır. Aylık miktarı hesaplanırken onbeş yıldan daha az hizmeti olanlar için onbeş yıl esas alınır.

Birinci fıkra kapsamında ilişkisi kesilenlerin yerine aynı yerleşim biriminde görev yapmak üzere öncelikle ve sırasıyla varsa 30 yaşını doldurmamış olmak kaydıyla çocuklarından birisi, yoksa kardeşlerinden birisi güvenlik korucusu olarak görevlendirilebilir.

Birinci fıkranın (b) bendine göre ilişkisi kesilen güvenlik korucularına, ilişkilerinin kesildiği tarihi takip eden aybaşından 50 yaşından gün alacakları tarihi takip eden aybaşına kadar olan ay sayısının, en son aldıkları aylık ücretleri ile ilişkilerinin kesildiği tarihi takip eden aybaşında bu Kanunun ek 16 ncı maddesi uyarınca bağlanan ilk aylıkları arasında oluşan farkın yarısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda tazminat defaten ödenir. Verilecek tazminat tutarından herhangi bir vergi ve kesinti yapılmaz.”

MADDE 2- 26/6/1973 tarihli ve 1774 sayılı Kimlik Bildirme Kanununun 2 ncı maddesinin birinci fıkrasına “bekar odaları,” ibaresinden sonra gelmek üzere “günübirlik kiralanın evler,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 3- 1774 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “2,” ibaresi yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 4- 1774 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddenin sonuna aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

“Bu Kanunun 2 ncı maddesinde sayılan özel veya resmi her türlü konaklama tesisleri tüm kayıtlarını bilgisayarda günü gününe tutmak, genel kolluk kuvvetlerinin bilgisayar terminallerine bağlanarak mevcut bilgi, belge ve kayıtları genel kolluk kuvvetlerine anlık olarak bildirmek zorundadırlar.

İkinci fıkrada belirtilen genel kolluk kuvvetlerinin terminallerine bağlanmayanlara onbin Türk Lirası, anlık veri göndermeyen veya gerçeğe aykırı kayıt tutanlara beşbin Türk Lirası idari para cezası, mülki idare amirlerince verilir. Bu fiillerin tekrarı halinde işletme ruhsatları iptal edilir. Bu maddeye göre verilen idari para cezaları tebliğinden itibaren bir ay içinde ödenir.

Bu Kanunun 2 ncı maddesinde sayılan özel veya resmi her türlü konaklama tesisleri, ikinci fıkrada belirtilen genel kolluk kuvvetlerinin terminallerine bağlanmak için gerekli işlemleri bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren iki ay içinde tamamlar.

Bu maddenin uygulanması ile görevi gereği bu verileri kullanan kamu personelinin denetimine ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenir.”

MADDE 5- 18/12/1981 tarihli ve 2565 sayılı Askeri Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanununun 27/A maddesinin birinci fıkrasına “Türk Silahlı Kuvvetlerine” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya Sahil Güvenlik Komutanlığına” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 6- 3/5/1985 tarihli ve 3194 sayılı İmar Kanununun 4 üncü maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Türk Silahlı Kuvvetlerine, Sahil Güvenlik Komutanlığına, Jandarma Genel Komutanlığına ve Emniyet Genel Müdürlüğüne ait hareket, eğitim ve savunma amaçlı yapılar için bu Kanun hükümlerinden hangisinin ne şekilde uygulanacağı Millî Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından müştereken belirlenir.”

MADDE 7- 4/4/1990 tarihli ve 3621 sayılı Kıyı Kanununun 3 üncü maddesinin birinci fıkrasına “Türk Silahlı Kuvvetlerine” ibaresinden sonra gelmek üzere “veya Sahil Güvenlik Komutanlığına” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 8- 3621 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasının (a) bendine “Sahil Güvenlik Komutanlığının faaliyetlerinin özelliği gereği kıyıda başka yerde yapılması mümkün olmayan Sahil Güvenlik Komutanlığı bağlısı gemi/bot karakolları ve destek birimi binaları,” ibaresi eklenmiştir.

MADDE 9- 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanununun 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Türk Silahlı Kuvvetlerine” ibaresi “Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı ve Emniyet Genel Müdürlüğüne” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 10- 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 44 üncü maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Türk Silahlı Kuvvetleri (Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı dahil)” ibaresi “Türk Silahlı Kuvvetleri, Jandarma Genel Komutanlığı, Sahil Güvenlik Komutanlığı” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 11- 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 75 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Afet, kitlesel göç ve teröre maruz kalan yerleşim birimlerinin belediyeleri ile bu Kanunun 45 inci maddesinin ikinci fıkrası gereğince belediye başkanı veya başkan vekili görevlendirilen belediyelerde, vali veya belediye başkanı, aksayan belediye hizmetinin başka bir belediye tarafından yerine getirilmesini talep edebilir. Yardım istenilen belediye, meclis kararına gerek olmaksızın İçişleri Bakanının izniyle bu talebi yerine getirebilir.”

İKİNCİ BÖLÜM

Millî Savunma ile İlgili Düzenlemeler

MADDE 12- 21/6/1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 54- 15 Temmuz 2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemi ile bu eylemin devamı niteliğindeki eylemlere, görevi olmadığı halde mukavemet ederken şehit olanların kendinden olma erkek çocukları ile aynı anne ve babadan kardeşlerinin tamamı hakkında, 10 uncu maddenin birinci fıkrasının (9) numaralı bendinin (b) alt bendinin ikinci paragrafında düzenlenen hükümler uygulanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Millî Savunma Bakanlığınca belirlenir.”

MADDE 13- 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun 14 üncü maddesinin birinci ve üçüncü fıkralarına aşağıdaki cümleler ile dördüncü fıkrasına “bir yıllık” ibaresinden sonra gelmek üzere “(doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere subay nasbedilenler için iki yıl)” ibaresi eklenmiştir.

“Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere subay nasbedilecek olanların yaş ve diğer giriş şartları Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca belirlenir.”

“Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere subay nasbedilenlerin deneme süresi iki yıldır.”

MADDE 14- 926 sayılı Kanunun 15 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki cümle ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere muvazzaf subaylığa nasbedilenler, doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrine atanırlar.”

“Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığında görev yapmak üzere subay nasbedilenler sınıflarına bakılmaksızın Özel Kuvvetler Komutanlığında eğitime tabi tutulurlar. Bu eğitimlerde sağlık nedenleri hariç olmak üzere başarı gösteremeyenlerin Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir ve aldıkları aylıkları dışında Devletçe bunlara yapılan masraflar, kanuni faizleriyle birlikte kendilerinden tahsil olunur. Sağlık nedenleri ile başarı gösteremeyenler bir sonraki dönem eğitimine katılırlar. Bunlardan ikinci dönem eğitimde de sağlık nedenleri ile başarı gösteremeyenler kuvvet komutanlıklarınca sınıf ve rütbelerine uygun görevlere atanırlar. Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığında görev yapmak üzere subay nasbedilenlerden sonradan Özel Kuvvetler Komutanlığı dışına atananlar, ayrıca sınıflarına ilişkin eğitime tabi tutulurlar.”

MADDE 15- 926 sayılı Kanunun 68 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendine aşağıdaki cümle ile dördüncü fıkrasına “atandıkları görevde bir yıllık” ibaresinden sonra gelmek üzere “(doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere astsubay nasbedilenler için iki yıl)” ibaresi ve aynı fıkra aşağıdaki cümleler eklenmiştir.

“Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere astsubay nasbedilecek olanların yaş ve diğer giriş şartları Genelkurmay Başkanlığının görüşü alınarak Millî Savunma Bakanlığınca belirlenir.”

“Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığı emrinde görev yapmak üzere astsubay nasbedilenlerin deneme süresi iki yıldır. Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığında görev yapmak üzere astsubay nasbedilenler sınıflarına bakılmaksızın Özel Kuvvetler Komutanlığında eğitime tabi tutulurlar. Bu eğitimlerde sağlık nedenleri hariç olmak üzere

başarı gösteremeyenlerin Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişkileri kesilir ve aldıkları aylıkları dışında Devletçe bunlara yapılan masraflar, kanuni faizleriyle birlikte kendilerinden tahsil olunur. Sağlık nedenleri ile başarı gösteremeyenler bir sonraki dönem eğitimine katılırlar. Bunlardan ikinci dönem eğitimde de sağlık nedenleri ile başarı gösteremeyenler kuvvet komutanlıklarınca sınıf ve rütbelerine uygun görevlere atanırlar. Doğrudan Özel Kuvvetler Komutanlığında görev yapmak üzere astsubay naspedilenlerden sonradan Özel Kuvvetler Komutanlığı dışına atananlar, ayrıca sınıflarına ilişkin eğitime tabi tutulurlar.”

MADDE 16- 926 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 36- Kriz veya harekât kaynaklı ihtiyaç durumlarında kuvvet komutanlıklarının pilot ihtiyacının muvazaf personel dışında harbe hazır pilotlarla karşılanabilmesi maksadıyla; bu komutanlıklar bünyesinde pilot olarak hizmet vermiş ve kendi istekleriyle görevden ayrılmış olanlar, uçuculuk niteliklerini haiz olmak kaydıyla ilgili kuvvet komutanlığının teklifi ve Millî Savunma Bakanlığının onayı ile ihtiyat pilot olarak görevlendirilebilirler. İhtiyat pilotlara, belirli aralıklarla ayda üç işgünüden kısa olmamak ve bir sözleşme yılında toplam altmış işgünü geçmemek kaydıyla, belirlenecek hava araçlarında ve bölgelerde görev uçuşu yaptırılır ve bu süre içinde ihtiyaca göre tazeleme ve harbe hazırlığın devamı eğitimi verilir. İhtiyat pilot sayısı, ilgili kuvvet komutanlığının önerisi ve Millî Savunma Bakanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulunca belirlenir.

İhtiyat pilotlar, sözleşme ile ihtiyat pilot statüsüne alınırlar. Bir tüzel kişilik tarafından istihdam edilenlerin sözleşmeleri, ihtiyat pilotun yazılı rızası alınmak kaydıyla istihdam edildikleri tüzel kişilikle, diğerlerinin sözleşmeleri ise kendileriyle yapılır. Tüzel kişilik ve/veya gerçek kişilerle yapılan sözleşme, ilgili kuvvet komutanlığının teklifi ve Millî Savunma Bakanlığının uygun görmesi halinde tek taraflı olarak feshedilebilir.

İlgili kuvvet komutanlıkları tarafından eğitim veya görev amaçlı uçuş yapacak olan ihtiyat pilotun uçuş süreleri ve uçuş görev süreleri, pilotun görev yaptığı tüzel kişiliğe bildirilir. Uçuş görev süreleri ve uçuş süreleri ilgili komutanlık ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün ilgili mevzuatında belirtilen süreleri kapsar ve karşılıklı koordine ile düzenlenir.

Sosyal güvenliğe ilişkin olarak aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) İhtiyat pilot olarak çalıştırılanlar hakkında 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendi hükmü uygulanır. Kamu kurum ve kuruluşlarında çalışmaları sebebiyle yaşlılık veya emekli aylığı kesilmiş olanlardan bu maddenin beşinci fıkrasının (d) bendi kapsamında görevlendirilenler hariç olmak üzere herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yaşlılık ve emekli aylığı alanlar hakkında 5335 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi hükümleri uygulanmaz.

b) İhtiyat pilotların hizmetleri, ilgili kuvvet komutanlığı tarafından çalıştığı sürelerle sınırlı olarak bildirilir.

c) Bu kapsamda çalışanlar hakkında, emeklilik ve yaşlılık aylığı alanlar hariç 5510 sayılı Kanunun 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan tablonun (13) numaralı sırasındaki hükümler uygulanır.

d) İhtiyat pilot olarak çalıştırılanlara 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Mali hususlarda aşağıdaki hükümler uygulanır:

a) İhtiyat pilot olarak çalıştırılanlara, aylık görev süresi içinde toplamda üç saati geçmemek üzere, ilgili kuvvet komutanlığınca kayıt altına alınan her uçuş saati başına jet pilotları için (10.000), pervaneli pilotları için (7.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda uçuş tazminatı ödenir. Görev yapılan her gün için ise jet pilotlarına (2.500), pervaneli pilotlarına (2.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda ayrıca ödeme yapılır. Bir saatten az uçuş süreleri için uçulan süreyle orantılı olarak ödeme yapılır. Bu ödemeler, uçuşun gerçekleştiği ayı takip eden aybaşında yapılır.

b) İhtiyat pilot olarak çalıştırılanlara, aylık görev süresi içinde ilgili komutanlıkça ihtiyaç duyulması halinde üç saatten fazla uçulan her uçuş saati başına jet pilotları için (5.000), pervaneli pilotları için (3.500) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarda toplu uçuş tazminatı her sözleşme yılının sonunda ödenir. Bu ödemenin yapılmasında yıllık seksen saatten fazla uçuşlar dikkate alınmaz. Yıllık sözleşme süresini tamamlamadan ayrılanlara toplu uçuş tazminatı ödenmez.

c) Bu kapsamda yapılan ödemelerden damga vergisi hariç herhangi bir vergi kesintisi yapılmaz.

d) İlgili kuvvet komutanlığının talebi, ilgili kamu kurum veya kuruluşunun muvafakati ve personelin rızası üzerine kamu kurum ve kuruluşlarından görevlendirilen ihtiyat pilotlara bu madde kapsamında ödeme yapılmaz. Ancak bu personelin ihtiyat pilot olarak komutanlık bünyesindeki uçuş saatleri, tabi oldukları mevzuat uyarınca uçuş sürelerinde değerlendirilir.

e) İhtiyat pilotlara, bu maddede öngörülen ödemeler ile 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanununa göre hak kazanılması halinde yapılabilecek harcırah ödemeleri dışında ilgili kuvvet komutanlığınca herhangi bir ödeme yapılmaz.

İhtiyat pilotların göreve çağırılma usulleri, tabi olacakları disiplin hükümleri, sağlık yetenekleri, kıyafetleri, yapılacak sözleşmeler ile diğer hususlar Millî Savunma Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 17- 31/7/1970 tarihli ve 1325 sayılı Millî Savunma Bakanlığı Görev ve Teşkilâtı Hakkında Kanuna 2 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki 2/A maddesi eklenmiştir.

“Askeri fabrikalar ve tersaneler

MADDE 2/A- Askeri fabrikalar ve tersaneler, üretim planlaması çerçevesinde ve asli görevlerini aksatmamak kaydıyla genel yönetim kapsamındaki kamu idarelerinden, kamu iktisadi teşebbüslerinden, yabancılar dahil gerçek ve tüzel kişilerden sipariş almaya veya bunların ihtiyaçları için teklif vermeye, bu siparişler ve teklifler sebebiyle her türlü ticari işlemlere girişmeye ve gerektiğinde müşterek imalatla bulunmaya, atıl durumda olan tezgâh ve ekipmanlarını kiralamaya yetkilidir. Bu faaliyetlerin icrasında, 30/5/1985 tarihli ve 3212

sayılı Silahlı Kuvvetler İhtiyaç Fazlası Mal ve Hizmetlerinin Satış, Hibe, Devir ve Elden Çıkarılması; Diğer Devletler Adına Yurt Dışı ve Yurt İçi Alımların Yapılması ve Eğitim Görecek Yabancı Personel Hakkında Kanun hükümleri uygulanmaz. Bu kapsamda yürütülecek faaliyetlerle ilgili usul ve esaslar Millî Savunma Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle belirlenir.”

MADDE 18- 1325 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 8- 31/12/2020 tarihini geçmemek kaydıyla, emekli subay ve astsubaylar Millî Savunma Bakanlığı ve bağlı birimlerinde personel ve askeri öğrenci temin faaliyetine yönelik hizmetlerin yürütülmesi için görevlendirilebilir. Bunlara görev yaptıkları her gün için (1.500) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak tutarı geçmemek üzere damga vergisi hariç herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ücret verilir. Bu kapsamda görevlendirilebilecek toplam personel sayısı üçyüzü geçemez. Bu şekilde görevlendirileceklerin seçimi, nitelikleri, görev ve yetkileri, verilecek ücretin tutarı ile bu maddenin uygulanmasına ilişkin diğer hususlar Millî Savunma Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir.”

MADDE 19- 18/3/1986 tarihli ve 3269 sayılı Uzman Erbaş Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 4- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte 7 nci hizmet yılını tamamlamış ve 10 uncu hizmet yılını bitirmemiş olan uzman erbaşlara, 15 inci maddedeki diğer şartları taşımaları kaydıyla bu maddenin yayımı tarihinden itibaren yapılacak ilk astsubaylığa geçiş sınavına müracaat hakkı verilir.”

MADDE 20- 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 30 uncu maddesinin dördüncü fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“j) 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununun ek 36 ncı maddesi kapsamında istihdam edilen ihtiyat pilotlar ile Millî Savunma Bakanlığı ve bağlı birimlerinde personel ve askeri öğrenci temin faaliyetine yönelik hizmetlerin yürütülmesi için görevlendirilen emekli subay ve astsubaylar,”

MADDE 21- 18/10/2016 tarihli ve 6749 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanunun 3 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Ayrıca Askeri Yargıtay ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesi daire başkanı ve üyeleri ile askeri hâkimlerin askeri rütbeleri, mahkûmiyet kararı aranmaksızın alınır.”

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

MADDE 22- 4/6/1937 tarihli ve 3201 sayılı Emniyet Teşkilat Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 35- Emniyet Genel Müdürlüğü, adli süreçlerin hızlandırılması amacıyla, siber suçlarla mücadele birimlerindeki adli bilişim incelemeleri ve siber suç analizlerinde personel yetersizliği nedeniyle ihtiyaç duyulan teknik personeli, bu madde kapsamında aynı anda çalıştırılacak toplam personel sayısının beşyüzü aşmaması ve sözleşme süresinin 31/12/2020 tarihini geçmemesi kaydıyla, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 21 inci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde düzenlenen pazarlık usulüyle, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 27 nci maddesi, 28 inci maddesinin beşinci fıkrası ve 4734 sayılı Kanunun 62 nci maddesinde belirtilen sınırlamalar ile aynı Kanunun ek 8 inci maddesinde öngörülen uygun görüş alma şartına tabi olmaksızın, mali yıla sınırlı yüklenme, ertesi yıla geçen yüklenme ve gelecek yıllara yaygın yüklenmelere girişmek suretiyle hizmet alımı yoluyla temin edebilir.”

MADDE 23- 4/11/1981 tarihli ve 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ek 11 inci maddesinin onuncu fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Mahkeme tarafından kayyım atanıncaya kadar kurucu vakıf, Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yönetilir.”

MADDE 24- 2547 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 73- Ek 11 inci maddenin onuncu fıkrasının yürürlüğe girdiği tarihten önce faaliyet izni geçici olarak durdurulan vakıf yükseköğretim kurumları ve bu kurumların kurucu vakıfları hakkında da aynı fıkra hükümleri uygulanır.”

MADDE 25- 7/5/1987 tarihli ve 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanununun ek 3 üncü maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Sağlık Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığınca müştereken belirlenen yerlerde askerlik hizmetini yedek subay olarak yerine getirenler, Devlet hizmeti yükümlülüğünü tamamlamış sayılır.”

MADDE 26- 25/8/1999 tarihli ve 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 16- 31/12/2023 tarihine kadar uygulanmak üzere, özelleştirme kapsamına alınan kuruluşlar dahil 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararname hükümlerine tabi iktisadi devlet teşekkülleri ve kamu iktisadi kuruluşları ile bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri, mülga 18/6/1999 tarihli ve 4389 sayılı Bankalar Kanununa tabi faaliyeti devam eden kamu bankaları, büyükşehir belediyeleri, belediyeler, il özel idareleri ve bunlara ait tüzel kişilerin veya bunlara bağlı müstakil bütçeli ve kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil dairelerince 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen işsizlik sigortası prim borçlarına karşılık, mülkiyeti bu idarelere ait ve üzerinde herhangi bir takyidat bulunmayan taşınmazlardan Kurum tarafından uygun görülenler Sosyal Güvenlik Kurumunun görevlendireceği üç temsilci ile taşınmazın bulunduğu yerdeki defterdarlık tarafından görevlendirilecek iki temsilciden oluşan komisyon tarafından ve gerektiğinde bilirkişi mütalaası alınmak suretiyle takdir edilecek değeri üzerinden, borçlu kurumun da uygun görüşü alınarak Kurum bütçesinin gelir ve gider hesaplarıyla ilişkilendirilmeksizin Kurumca satın alınabilir.

Bu idarelerin satın alınan taşınmazlarının tapu işlemlerine esas olan ve birinci fıkra da belirtilen şekilde tespit edilen değerine eşit tutarda Kuruma ait olan ve Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil dairelerince 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen işsizlik sigortası prim borcu, satın alma işlemi sonuçlandığında Sosyal Güvenlik Kurumunca terkin edilir.

Bu madde hükümleri, birinci fıkra da sayılan kuruluşlar dışında kalan, borcunu ödemede çok zor duruma düştüğü Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı denetim elemanlarının inceleme raporu ile tespit edilen ve Sosyal Güvenlik Kurumuna bağlı tahsil dairelerince 6183 sayılı Kanun kapsamında takip edilen işsizlik sigortası prim borcu bulunan diğer mükelleflerin (tüzel kişiliği bulunanların ortaklarına ait olanlar dahil) taşınmazları için de uygulanabilir.

Bu madde uyarınca Kurum tarafından satın alınan taşınmazlardan, Maliye Bakanlığınca kamu hizmetlerinde kullanılmak veya gerektiğinde genel hükümlere göre değerlendirilmek üzere talep edilenler, Kurum Yönetim Kurulunun uygun görüşü ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı onayıyla bedeli karşılığında Hazineye devredilir.

Devir bedeli; bu madde uyarınca satın alınan taşınmazlar için satın alma bedeli, satın alma tarihinden altı ay geçtikten sonra devir halinde satın alınan bedele geçen sürede yeniden değerlendirme oranı kadar artış yapılmak suretiyle belirlenir. Devir bedeli Fona aktarılır.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Sosyal Güvenlik Kurumu ve Kurum tarafından müştereken belirlenir.”

MADDE 27- 29/6/2001 tarihli ve 4706 sayılı Hazineye Ait Taşınmaz Malların Değerlendirilmesi ve Katma Değer Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun ek 2 nci maddesinin beşinci fıkrasında yer alan “bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten” ibaresi “18/4/2013 tarihinden” şeklinde değiştirilmiş, aynı fıkraya “kullanma izni bedeli” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile mevcut tesisle proje bütünlüğü bulunan ve izinsiz kullanılan alanlar için ön izin verilmesi, irtifak hakkı tesis edilmesi ve/veya kullanma izni verilmesi halinde ecrimisil ve katılım payı” ibaresi eklenmiş, altıncı fıkrasının ikinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve bu cümleden sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“İhale sonucunda en yüksek teklifte bulunan yatırımcıdan katılım payı tahsil edilerek kırkdokuz yıl süreyle bağımsız ve sürekli nitelikli irtifak hakkı tesis edilir ve/veya kullanma izni verilir.” “Yatırımın tamamlanması sonrasında irtifak hakkı ve/veya kullanma izni Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının uygun görüşü ve Bakanlığın izni ile devredilebilir.”

MADDE 28- 4706 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 20- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten önce Hazinenin özel mülkiyetindeki veya Devletin hüküm ve tasarrufu altındaki taşınmazlar üzerinde tersane, tekne imal ve çekek yeri (yat çekek yeri hariç) yatırımı yapılmak amacıyla lehine irtifak hakkı tesis edilen ve/veya adına kullanma izni verilen yatırımcılar tarafından Bakanlığa başvurulması ve bu Kanunun ek 2 nci maddesinin beşinci fıkrasında belirtilen şartların yerine getirilmesi halinde yeni sözleşme düzenlenmek suretiyle bu yatırımcılar lehine bu

maddenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçerli olmak üzere irtifak hakkı ve/veya kullanma izni bedeli alınmaksızın toplam yıllık hasılatın binde bir oranında pay alınarak kırk dokuz yıl süreli bağımsız ve sürekli nitelikli irtifak hakkı tesis edilir ve/veya kullanma izni verilir. Yatırımın tamamlanması sonrasında irtifak hakkı ve/veya kullanma izni Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığının uygun görüşü ve Bakanlığın izni ile devredilebilir.

Bu Kanunun ek 2 nci maddesinin beşinci fıkrası kapsamında yatırımcılardan 18/4/2013 tarihinden sonraki dönem için tahsil edilmiş olan ecrimisiller alınacak hasılat paylarından mahsup edilir.”

MADDE 29- 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 11 inci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“g) Terör örgütlerine iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu Emniyet Genel Müdürlüğü tarafından bildirilen gerçek ve tüzel kişiler ile bu kapsamda olduğu Millî İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı tarafından bildirilen yurt dışı bağlantılı gerçek ve tüzel kişiler.”

“Birinci fıkranın (g) bendi kapsamındaki bildirimlere ilişkin usul ve esaslar Bakanlar Kurulunca belirlenir. Söz konusu bent kapsamında olduğu tespit edilen istekliler ihale dışı bırakılır, ancak bunların teminatları hakkında dördüncü fıkra da yer alan hüküm uygulanmaz. Aynı bent kapsamındaki işlemlerin yürütülmesinde görev alan kamu görevlilerinin, yaptıkları iş ve işlemler nedeniyle hukukî, idari, mali ve cezai sorumluluğu doğmaz. Söz konusu bent hükümlerine göre yürütülen faaliyetler çerçevesinde elde edilen bilgi ve kayıtları, hukuka aykırı olarak kullanan, bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişi, 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu hükümlerine göre cezalandırılır.”

MADDE 30- 4734 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Kamu alımlarının bölgesel kalkınma ve teknolojik gelişme amaçlı kullanımı

EK MADDE 9- Mal alımlarının; bölgesel kalkınmanın sağlanması, stratejik sektörlerin ve teknoloji transferine dayalı yerli üretimin geliştirilmesi, proje bazlı yatırımlar ile araştırma, geliştirme ve yenilikçiliğin teşvik edilmesi amaçlarına yönelik olarak temin edilmesi halinde bu madde hükümleri uygulanır.

İhtiyaçlar, ilan yapılmak ya da davet edilmek suretiyle bir veya birden fazla alım kapsamında, bir veya daha fazla istekliden süre, miktar ya da kısımlar bakımından bölünerek de karşılanabilir. İhtiyacın özelliğine göre teknik şartlar, maliyet ile performans kriterleri ve sözleşme koşulları müzakere edilebilir ve gerekli hallerde idareler ile istekliler arasında işbirliği yapılabilir.

Yerli üretim yapma şartı ile yerli katkı şartının öngörüldüğü alımlarda bu şartların nasıl yerine getirileceğine ilişkin hususlara dokümanda yer verilir.

Bu madde kapsamındaki mal alımları, sadece yurtiçinde üretilen malları teklif eden isteklilerin veya bölgesel kalkınma programı uygulanan illerde üretilen malları teklif eden isteklilerin katılımına açık gerçekleştirilebilir. Yurtiçinde üretilen malları teklif eden isteklilerin katılımına açık olan mal alımlarında, bölgesel kalkınma programı uygulanan

illerde üretilen malları teklif eden istekliler lehine %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanabilir.

Mal alımlarında, ihtiyacın belli kısmının yüklenici tarafından, bölgesel kalkınma programı uygulanan illerde üretim yapan veya faaliyet gösteren diğer gerçek veya tüzel kişilerden tedarik edilmesi veya sağlanması yönünde dokümanda düzenleme yapılabilir.

Stratejik sektörlerde ve yurtiçinde üretimi bulunmayan veya sınırlı bulunan orta-yüksek ve yüksek teknoloji transferine dayalı yerli üretimin geliştirilmesi, araştırma, geliştirme ve yenilikçiliğin teşvik edilmesi, bölgesel kalkınmanın sağlanması amaçlarına ve proje bazlı yatırımlara yönelik mal alımlarında yerli üretim, yerli katkı, yatırım, istihdam, ihracat ve teknoloji transferi gibi şartların bir veya birkaçının yerine getirilmesi ve ayrıca maliyet ve performans kriterlerinin karşılanması şartıyla alım garantisi verilebilir. Ayrıca, Milli Eğitim Bakanlığının eğitim ve öğretime yönelik bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin mal ve hizmet alımlarında da alım garantisi verilebilir.

Bölgesel kalkınma programları kapsamında Devlet Malzeme Ofisi, idarelerin ihtiyaçlarını ana statüsünde yer alan mallarla sınırlı kalmaksızın temin edebilir ve bu alımlarda bu Kanunun 3 üncü maddesinin (g) bendinde yer alan parasal limit iki kat olarak uygulanır.

Bu madde kapsamında yapılacak alımlara ilişkin; alım yapacak idareler, alım yapılacak ürünler, alım garantisi verilecek ürünler ve garanti süreleri, ürünün yerli katkı oranı, uygulanacak fiyat avantajı oranı ve süresi, yüklenme süresi, miktar, parasal limitler, alım yöntem ve kuralları, fiyat farkı, iş artışı ve eksilişi ile sözleşmeye ilişkin hususları da kapsayan uygulama usul ve esasları ile sınırlamalar Bakanlar Kurulu kararı ile belirlenir.

Bu madde kapsamında yapılacak alımlarda, ceza, ihalelerden yasaklama ve sonuç bildirimine ilişkin hükümleri hariç olmak üzere bu Kanun ve 4735 sayılı Kanun hükümleri ile ilgili mevzuatında yüklenmeyle ilgili süre, konu ve diğer sınırlamalar uygulanmaz.

Diğer kanunlarda yer alan kamu alım garantisi ile ilgili sınırlamalar ve şartlar, bu madde kapsamında kamu alım garantisi yoluyla yapılacak alımlarda uygulanmaz. Aynı şekilde bu maddede yer alan kamu alım garantisi ile ilgili hükümler, diğer kanunların kamu alım garantisi ile ilgili hükümlerinin uygulanmasına engel teşkil etmez.”

MADDE 31- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 134 üncü maddesinin beşinci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve aynı maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“Ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturulmasına karar verilmesinden itibaren iki yıl içerisinde ticarî ve iktisadî bütünlük oluşturan varlıklar ile ilgili işletmelere ait menkul, gayrimenkul ve her türlü hak ve alacaklar ile üçüncü kişiler nezdindekiler de dahil nakit varlıklarının imtiyazlı alacaklılar dâhil üçüncü kişiler tarafından haczi, muhafaza altına alınması ve satışı talep edilemez, mahcuzların maliklerinin iflasına karar verilemez, ilgili takyidatlar hakkında zamanaşımı ve hak düşürücü süreler işlemez.”

“Temettü hariç ortaklık hakları ile yönetim ve denetimi Fon tarafından devralınan şirketler veya Fon iştiraklerince alınan tescile tabi tüm kararlar, yönergeler, sirküler ile imza

beyannameleri Fonun talebi üzerine noter onayı şartı aranmaksızın ticaret sicil müdürlüklerince vergi, resim ve harca tabi olmaksızın resen tescil ve ilan edilir.”

MADDE 32- 18/10/2012 tarihli ve 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 63 üncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“(1) Karar verilmiş veya başlanmış olan kanuni bir grev veya lokavt; genel sağlığı veya millî güvenliği, büyükşehir belediyelerinin şehir içi toplu taşıma hizmetlerini, bankacılık hizmetlerinde ekonomik veya finansal istikrarı bozucu nitelikte ise Bakanlar Kurulu bu uyuşmazlıkta grev ve lokavtı altmış gün süre ile erteleyebilir. Erteleme süresi, kararın yayımı tarihinde başlar.”

MADDE 33- 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 16 ncı maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesine “Ancak,” ibaresinden sonra gelmek üzere “bu kişilere kayyım sıfatıyla Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yönetilen şirketlerde yapılacak görevlendirmeler dolayısıyla Fon Kurulunca belirlenecek tutarda yapılacak ödemeler ile” ibaresi eklenmiştir.

TMSF’nin kayyım olarak atandığı şirketlerin kefaleti

MADDE 34- (1) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketlerde, şirketin doğrudan veya dolaylı borçlarının ödenmesi için öncelikle şirket lehine kefil olan ve şahsi malvarlığı değerlerine kayyım atanmamış ortak, yönetici veya üçüncü gerçek veya tüzel kişilerin malvarlığına müracaat edilir. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu, bu kapsamda şirket borçlarının ödenmesi ya da şirket sermaye ihtiyacının karşılanmasını teminen öncelikle şahsi malvarlığı değerlerine kayyım atanmamış kefillerin varlıklarına müracaat edilmek kaydıyla kefillerin varlıklarının doğrudan veya ticari ve iktisadi bütünlük yoluyla satılması konusunda yetkilidir.

(2) Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun kayyım olarak atandığı şirketlerin, müşterek müteselsil borçluluğu kapsayan kefaletler dahil, kefil olduğu borçlarda ise kayyımlik kararının devamı süresince borcun öncelikle asıl borçludan ya da diğer kefillerden tahsili yoluna gidilir.

(3) 694 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile bu maddenin birinci fıkrasında yapılan değişiklik hükümleri, 694 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin yayımlandığı tarih itibarıyla başlatılmış olan takip ve tahsil işlemleri hakkında da uygulanır.

MADDE 35- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 36- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.”

II. İLK İNCELEME

1. Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Zühtü ARSLAN, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Serruh KALELİ, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Recep KÖMÜRCÜ, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Muammer TOPAL, M. Emin KUZ, Hasan Tahsin GÖKCAN, Kadir ÖZKAYA, Rıdvan GÜLEÇ, Recai AKYEL ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ’in katılımlarıyla 28/3/2018 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III. ESASIN İNCELENMESİ

2. Dava dilekçesi ve ekleri, Raportör Fatih ŞAHİN tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, dava konusu Kanun, dayanan Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

A. Kanun'un Yok Hükmünde Olduğunun Tespiti Talebinin İncelenmesi

3. Dava dilekçesinde özetle; dava konusu Kanun'un olağanüstü hâl kanun hükmünde kararnamesinin (OHAL KHK'sı) onaylanmasından ibaret olduğu, OHAL KHK'sı ile olağanüstü hâl ile ilgisi olmayan, olağanüstü hâlin gerekli kılmadığı konularda, olağanüstü hâlin kapsamını ve süresini aşan düzenlemelerin öngörüldüğü, yürürlükteki kanunlarda genel ve sürekli nitelikte değişiklikler yapıldığı, olağanüstü hâl döneminde temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılması veya durdurulması hâllerinin kanunla düzenlenmesi gerektiği hâlde OHAL KHK'sı ile hükme bağlandığı, bu nedenlerle Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kuruluna tanınan olağanüstü hâllerle ilgili ve sınırlı düzenleme yapma yetkisinin aşıldığı ve yasama yetkisinin gasp edildiği, OHAL KHK'sında yer alan hükümlerin tamamının Bakanlar Kurulu üyelerince okunmadan ve söz konusu düzenlemelerin hazırlanmasından önce imzalandığı, bu itibarla Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulunun iradesinin oluşmadığı, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün (İçtüzük) öngördüğü otuz günlük süre içinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Genel Kurulunda görüşülmemesi sebebiyle OHAL KHK'sının bu niteliğini yitirdiği, anılan süreden sonra görüşülüp karara bağlanmasının ise niteliğini kaybetmiş olan OHAL KHK'sını geçerli hâle getirmeyeceği, OHAL KHK'sının Meclis kararı ile onaylanması gerekirken kanunla onaylanmasının yasama yetkisinin gaspı sonucunu doğurduğu belirtilerek Kanun'un Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 11. ve 121. maddelerine aykırı olduğu ve öncelikle yokluğunun tespitine karar verilmesi gerektiği ileri sürülmüştür.

4. Anayasa'nın 87. maddesinde kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak, TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmış; 89. maddesinde de Cumhurbaşkanının TBMM'ce kabul edilen kanunları onbeş gün içinde yayımlayacağı, yayımlanmasını uygun bulmadığı kanunları ise bir daha görüşülmek üzere aynı süre içinde TBMM'ye geri göndereceği belirtilmiştir.

5. Kanun tasarı ve tekliflerinin TBMM'de görüşülerek kabul edilmesi, söz konusu tasarı veya teklifin kanunlaşması sonucunu doğurmakta; bir başka deyişle TBMM'nin tasarı ve teklifin kabulü yönündeki iradesi, kanunun varlık kazanması için gerekli ve yeterli bulunmaktadır. Cumhurbaşkanının bir kanunu yayımlaması, TBMM'nin bu yöndeki kabulü ile vücut bulan kanuna yeniden varlık sağlamadığı gibi bir daha görüşülmek üzere TBMM'ye geri göndermesi de kanunun varlığını ortadan kaldırmamaktadır. Belirtilen nedenle Cumhurbaşkanının kanunu yayımlama iradesi ve kanunun Resmî Gazete'de yayımlanması, kanunun aleniyet kazanması ve yürürlüğe girmesi bakımından önem taşımaktadır.

6. Bir normun yokluğu, hukuk dünyasında hiç doğmamış olduğunun ifadesidir. Normun varlığı ise, o normun yürürlüğe girmesine ve uygulanmasına bağlı bulunmamaktadır. *Varlık*, *yürürlük* ve *uygulanma* kavramları birbirinden farklı olup *varlık*, bir normun hukuk âleminde vücut bulmasını ifade etmektedir. Kanunlar bakımından yokluk, parlamento iradesinin bulunmaması gibi durumlarda, başka bir ifadeyle bir normun varlığının zorunlu koşulları bulunmadığı takdirde söz konusu olabilecektir.

7. Yokluktan farklı olan hukuka aykırılık hâli ise hukuk âleminde var olan normun, hukukun öngördüğü usul ve esaslar çerçevesinde çıkarılmaması anlamını taşımaktadır. Hukuka aykırılık hâli ne kadar ağır ve açık olursa olsun bir normun hukuka aykırı olması, zorunlu koşullarının bulunması suretiyle var olan o normun yokluğu sonucunu doğurmaz. Bu nedenle kanunların veya kanun hükümlerinin Anayasa'ya uygunluk denetimi kapsamında incelenmesi gereken hususlarda Anayasa'ya aykırılığının tespiti, ilgili kanun veya kanun hükümlerinin yokluğunu değil iptalini gerekli kılar.

8. Dava dilekçesinde Kanun'un Anayasa'ya aykırılığı yolunda ileri sürülen hususlar ile Kanun'da yer alan düzenlemelerin niteliği, Kanun'un varlık kazanmasını imkânsız kılan hâller kapsamına girmediğinden, söz konusu kuralların Anayasa'ya uygunluk denetimi kapsamında incelenmesini ve bu inceleme neticesinde varılacak sonuca göre ilgili kuralın iptalini ya da iptal talebinin reddini gerekli kılmaktadır.

9. Açıklanan nedenlerle, Kanun'un yok hükmünde olduğunun tespiti talebinin reddi gerekir.

Zühtü ARSLAN, Kadir ÖZKAYA ve Yusuf Şevki HAKYEMEZ bu sonuca farklı gerekçeyle katılmışlardır.

B. Kanun'un Şekil Bakımından Anayasa'ya Aykırı Olduğu Gerekçesiyle İptali Talebinin İncelenmesi

10. Dava dilekçesinde özetle; OHAL KHK'larının, TBMM'de görüşülmesi için İçtüzük'te öngörülen otuz günlük sürenin bitiminin ardından dava konusu Kanun'a dayanak teşkil eden OHAL KHK'sının TBMM'ce kabul edilmesinin eylemli İçtüzük değişikliği niteliğinde olduğu ve İçtüzük'ün değiştirilmesine ilişkin Anayasa ve İçtüzük'te yer alan usul hükümlerine uyulmadığı, öte yandan Kanun'un doğrudan uygulanabilir şekildeki Anayasa hükümlerine aykırı düzenlemeler içermesi nedeniyle maddi anlamda Anayasa değişikliği niteliğinde olduğu ve Anayasa değişiklikleri için özel olarak Anayasa'da öngörülmüş teklif ve oylama çoğunluğu ile iki kez görüşme koşullarının yerine getirilmediği belirtilerek Kanun'un şekil bakımından Anayasa'ya aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

11. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca Kanun ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 148. maddesi yönünden de incelenmiştir.

12. Kanunların esas bakımından Anayasa'ya uygunluk denetimi; kanunun içeriği, bir başka ifadeyle kanunun maddi hukuk dünyasında yarattığı değişiklik bakımından Anayasa'ya uygun olup olmadığını ifade etmektedir. Şekil bakımından uygunluk ise teklif ve tasarıların kanunlaşabilmesi için, diğer bir anlatımla maddi olarak varlık kazanabilmesi için Anayasa'da öngörülen usullere uyulup uyulmadığının denetimini ifade etmektedir.

13. Anayasa'nın 148. maddesinin ikinci fıkrasında, kanunların şekil bakımından denetlenmesinin son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı hususu ile sınırlı olduğu hükme bağlanmıştır.

14. Anayasa'nın 148. maddesinin gerekçesinde de Genel Kurul tarafından yapılan son oylamadan önce vücut bulan şekil bozukluklarını Genel Kurulun bildiği veya bilmesi gerektiğinin varsayıldığı belirtilerek son oylamadan önce yapılan şekil bozukluklarının iptale

neden olamayacağı ifade edilmiş ve “*Genel Kurulun oylama yapıp kanunu kabul etmesi, şekil bozukluğunu, o kanunu kabul etmemek için yeterli neden saymadığı yolunda bir irade tecellisidir. En büyük organ genel kuruldur. Onun iradesi hilafına bir sonuç çıkarmak hukukun ana esaslarına aykırı düşer. Bu nedenle son oylamadan önceki şekil bozuklukları, iptal sebebi sayılmamıştır.*” denilmiştir.

15. Anayasa’nın 148. maddesinin açık hükmü ve gerekçesi karşısında kanunların şekil bakımından denetiminde, son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığından başka bir hususun esas alınmasına ve bu suretle kanunların şekil bakımından denetimlerinin yapılabilmesine imkân bulunmamaktadır.

16. Anayasa’nın “*Toplantı ve karar yeter sayısı*” başlıklı 96. maddesinde, “*Türkiye Büyük Millet Meclisi, yapacağı seçimler dahil bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri ile toplanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Anayasada başkaca bir hüküm yoksa toplantıya katılanların salt çoğunluğu ile karar verir; ancak karar yeter sayısı hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlasından az olamaz*” denilmektedir. Bu çerçevede TBMM’nin bütün işlerinde üye tamsayısının en az üçte biri olan 184 milletvekiliyle toplanması, toplantıya katılanların salt çoğunluğuyla karar vermesi ve karar yeter sayısının hiçbir şekilde üye tamsayısının dörtte birinin bir fazlası olan 139 milletvekilinden az olmaması gerekmektedir.

17. Kanun’un görüşülmesine ilişkin TBMM Genel Kurul tutanaklarının incelenmesinden KHK’nın tümü üzerindeki oylamanın açık oylama yöntemiyle yapıldığı ve kullanılan 266 oyun 236’sının kabul, 30’unun ret olduğu ve son oylamanın Anayasa’nın 96. maddesinde öngörülen çoğunlukla yapıldığı anlaşıldığından, Anayasa’nın 148. maddesine aykırılık bulunmamaktadır.

18. Öte yandan dava dilekçesinde yer alan diğer Anayasa’ya aykırılık iddialarının Kanun’un şekil bakımından denetimini gerektirmesi, bu denetimin ise son oylamanın öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı hususuyla sınırlı olması nedeniyle söz konusu aykırılık iddialarının incelenmesi Anayasa Mahkemesinin denetim yetkisi kapsamı dışında kalmaktadır.

19. Açıklanan nedenlerle, son oylamasının Anayasa’da öngörülen çoğunlukla yapıldığı açık olan Kanun, Anayasa’nın 148. maddesine aykırı değildir. Şekil bakımından iptal talebinin reddi gerekir.

IV. HÜKÜM

1/2/2018 tarihli ve 7071 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabul Edilmesine Dair Kanun’un;

A. Yok hükmünde olduğunun tespiti talebinin REDDİNE,

B. Şekil bakımından Anayasa’ya aykırı olmadığına ve iptal talebinin REDDİNE,

31/5/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Esas Sayısı : 2018/37
Karar Sayısı : 2018/64

Başkan
Zühtü ARSLAN

Başkanvekili
Burhan ÜSTÜN

Başkanvekili
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Serruh KALELİ

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Nuri NECİPOĞLU

Üye
Hicabi DURSUN

Üye
Celal Mümtaz AKINCI

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Hasan Tahsin GÖKCAN

Üye
Kadir ÖZKAYA

Üye
Rıdvan GÜLEÇ

Üye
Recai AKYEL

Üye
Yusuf Şevki HAKYEMEZ

Esas Sayısı : 2018/37
Karar Sayısı : 2018/64

FARKLI GEREKÇE

Dava konusu Kanun'un yok hükmünde olduğunun tespiti yönündeki talebin reddine ilişkin karara, Anayasa Mahkemesinin 31/5/2018 tarihli ve E.2018/42, K.2018/48 sayılı kararına yazdığım farklı gerekçeyle katılıyorum.

Başkan

Zühtü ARSLAN

FARKLI GEREKÇE

Mahkememiz çoğunluğu, dava dilekçesinde ileri sürülen hususların “Kanun’un varlık kazanmasını imkânsız kılan hâller kapsamına girmediğinden” yok hükmünde olduğunun tespiti yönündeki talebin reddine karar vermiştir.

Çoğunluğun red sonucuna, Anayasa Mahkemesinin 31/5/2018 tarihli ve E.2018/42, K.2018/48 sayılı kararına Başkan Zühtü ARSLAN’ın yazdığı farklı gerekçeyle katılıyoruz.

Üye

Kadir ÖZKAYA

Üye

Yusuf Şevki HAKYEMEZ